

Národné centrum pre popularizáciu vedy a techniky v spoločnosti

Národné centrum pre popularizáciu vedy a techniky v spoločnosti (NCP VaT) bolo zriadené 15. júna 2007 ako nový útvar **Centra vedecko-technických informácií SR** (CVTI SR). Jeho poslaním je predovšetkým popularizovať vedu a techniku na celoslovenskej úrovni i smerom k zahraničiu, zvyšovať prestíž a celospoločenské uznanie vedeckých a technických pracovníkov ako hlavných tvorcov ekonomickej prosperity krajiny, objasňovať ciele a výsledky výskumu a vývoja s dôrazom na slovenskú scénu, podporovať dialóg vedcov a širokej verejnosti, ako aj zvyšovať záujem mladých ľudí o vedu a vedeckú kariéru.

NCP VaT spolupracuje s Ministerstvom školstva SR pri organizovaní podujatí v rámci **Týždňa vedy a techniky na Slovensku**, zabezpečuje prevádzku Centrálného informačného portálu pre výskum, vývoj a inovácie, vydáva elektronické noviny **Vedecký kaleidoskop**.

V priebehu krátkeho času sa podarilo NCP VaT uviesť do života niekoľko zaujímavých aktivít. S pozitívnou odozvou verejnosti sa stretla nielen **Vedecká cukráreň**, ale aj **VEDA V CENTRE** – cyklus stretnutí odbornej i laickej verejnosti s osobnosťami vedy pri káve.

Projekt **Vedecká cukráreň** organizuje NCP VaT v spolupráci s **o. z. Mladí vedci Slovenska**.

Národné centrum pre popularizáciu vedy a techniky v spoločnosti, CVTI SR

Lamačská cesta 8/A, 811 04 Bratislava
Tel./fax: +421 2 69 253 129
E-mail: nepvat@cvtisr.sk
Web: www.vedatechnika.sk
www.cvtisr.sk

KOŠICKÁ VEDECKÁ CUKRÁREŇ

Host'om vedeckej cukrárne
dňa 23. septembra 2011 bude
RNDr. Igor Majláth, PhD.

Téma vedeckej debaty:

**PLAZY A ICH PARAZITY U NÁS
A VO SVETE**

Pozývame žiakov stredných škôl
do vedeckej cukrárne dňa
23. septembra 2011 o 10.30 hod.
Miesto konania: CVČ—RCM
Strojárska 3, Košice

Čo je vedecká cukráreň (Junior Café Scientifique)?

Vedecká cukráreň je to isté, ako je vedecká kaviareň (Café Scientifique), ktorá je určená dospelým záujemcom o neformálne debaty o vede a technike. Rozdiel je len v tom, že

do vedeckej cukrárne chceme pozvať predovšetkým mladých ľudí - žiakov základných a stredných škôl. Vedecká cukráreň vytvára jedinečnú príležitosť pre žiakov stretnúť popredných slovenských alebo

zahraničných vedcov v neformálnom, uvoľnenom a priateľskom prostredí „vedeckej cukrárne“ a spoločne diskutovať a vysvetľovať si aktuálne témy a podnetné otázky vo vede a technike.

Vedecké cukrárne podobne ako vedecké kaviarne (sú to večerné stretnutia vedcov a verejnosti v kaviarňach, v divadlách - teda v priestoroch mimo akademickej pôdy) sa realizujú v prístupnejšej podobe, ako sú vedecké prednášky. Vedecká cukráreň zábavnou a priateľskou formou zapája žiakov do vedeckej diskusie. Vedecké cukrárne sú prístupné žiakom vo veku od 12 do 18 rokov a ich pedagógom.

Formát vedeckej cukrárne je veľmi jednoduchý. Pozvaní vedci prednesú 20 až 30 - minútovú prednášku o danej téme s cieľom zaujať účastníkov danou problematikou. Potom je vytvorený dostatočný časový priestor na debatu. Témy vedeckých cukrární sú vybrané podľa aktuálnosti - génové manipulácie, biotechnológie, globálne otepľovanie, astronómia, robotika, umelá inteligencia, rozvoj informačných technológií, nanotechnológie a pod.

Na spríjemnenie atmosféry vedeckej cukrárne a vytvorenie neformálneho prostredia sa počas debaty podáva čaj, minerálka, a koláčiky. Trvanie jedného stretnutia nie je dlhšie ako 90 až 120 minút.

Vedecké cukrárne sú spoločným projektom **Národného centra pre popularizáciu vedy a techniky v spoločnosti CVTI SR a o. z. Mladí vedci Slovenska**. Organizátorom vedeckých cukrární v Košickom kraji je **Centrum voľného času-RCM Strojárska 3 v Košiciach**. Tieto organizácie garantujú vysokú kvalitu organizačnej a odbornej úrovne vedeckých cukrární. V súčasnosti sa v SR realizujú vedecké cukrárne v Bratislave a v Košiciach.

Centrum voľného času — RCM
Strojárska 3, 040 01 Košice
tel: 0556223820, 055488801

rcm@rcm.sk

www.rcm.sk

Koho sme pozvali do vedeckej cukrárne dňa 23. septembra 2011 ?

RNDr. Igor Majláth, PhD.

Vedecký pracovník Prírodovedeckej fakulty Univerzity
Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
na Ústave biologických a ekologických vied

RNDr. Igor Majláth, PhD. pôsobí na Ústave biologických a ekologických vied Prírodovedeckej fakulty UPJŠ v Košiciach od roku 1997. Na tejto škole študoval odbor biológia, špecializáciu antropológia a zoológia. Popri Univerzite pracuje na čiastkový úväzok aj na Parazitologickom ústave Slovenskej akadémie vied v Košiciach.

Jeho odbornou špecializáciou je etológia a ekológia plazov a ich parazitov. Každoročne je účastníkom expedícií za plazmi a ich parazitmi v rôznych častiach Slovenska ale aj sveta (Poľsko, Maďarsko, Rumunsko – Delta Dunaja, Albánsko, Švédsko, Južná Afrika - Svázijsko...). K obľúbeným záujmovým územiam na Slovensku patrí najmä Slovenský kras, kde vyrastal a zároveň je toto územie aj jeho kmeňovým výskumným areálom, kde sa už viac ako 15 rokov venuje z rôznych hľadísk výskumu druhu jašterica zelená (*Lacerta viridis*).

Na UPJŠ v Košiciach sa venuje aj pedagogickej činnosti. Zabezpečuje kompletnú výuku predmetov etológia, etologická ekológia a herpetológia. Zároveň sa venuje študentom pri vypracovávaní bakalárskych a magisterských záverečných prác. Je členom krajskej komisie biologickej olympiády, Slovenskej zoologickej spoločnosti, Českej a Slovenskej parazitologickej spoločnosti a Českej a Slovenskej etologickej spoločnosti.

Jeho najväčším koníčkom je príroda a to nie len z vedeckého hľadiska, keďže je vášnivým rybárom a hubárom a hlavne rodina s manželkou vedkyňou v oblasti parazitológie a tromi deťmi so záľubou o prírodu a zvieratká....

PLAZY A ICH PARAZITY U NÁS A VO SVETE

Na Slovensku žije 12 potvrdených pôvodných druhov plazov, z ktorých každý jeden druh má svoje významné miesto v ekosystéme a taktiež plazy zohrávajú dôležitú úlohu aj ako paratenickí alebo aj definitívni hostitelia rôznych druhov parazitov a tiež ako rezervoáre nimi prenášaných patogénov.

Plazy sú študované z morfológického hľadiska, kde sa zameriavame na ich morfometriu a asymetriu. Niekoľkoročný výskum sme venovali aj ich správaniu s dôrazom na ich obranné a únikové aktivity. Ukazuje sa, že ako ich morfológia tak hlavne ich správanie je výrazne ovplyvnené a riadené prítomnosťou rôznych parazitov a hlavne nimi prenášaných patogénov.

Naše výskumy jašteríc z parazitologického hľadiska priniesli v roku 2006 prevratné zistenia o ich úlohe rezervoára kliešťami prenášaného bakteriálneho patogénu *Borrelia lusitaniae* z komplexu *Borrelia burgdorferi* s.l. Výsledky boli publikované v renomovanom americkom vedeckom časopise *Emerging Infectious Diseases* a publikované na viacerých medzinárodných konferenciách napríklad v Švajčiarsku, Nemecku či Argentíne.

V roku 2010 bol v importovaných plazoch z rôznych náhodných častí sveta japonskými vedcami objavený a popísaný nový komplex borélií v plazoch nazvaný pracovne *Borrelia REP*. To podnietilo našu už aj tak na Slovenské pomery celkom bohatú

